

خودآرایی برای نامحرم

کلیدواژه: خودآرایی، [حجاب](#)، نامحرم، تبرج.

پرسش: آیا خودآرایی برای نامحرم جایز است؟

پاسخ: از آیه ۳۳ [سوره احزاب](#) فهمیده می‌شود که: ا. جایگاه [زن](#) یا خانه است یا بیرون خانه بدون خودنمایی؛ ب. ارتجاع و عقب‌گرد به دوران جاهلی ممنوع است؛ ج. خودنمایی نشانه [تمدن](#) نیست، نشانه جاهلیت است؛ د. [نماز](#) و [زکات](#) دو عنصر ناگسستنی و متلازم یک‌دیگرند؛ و. [اطاعت](#) از [رسول](#) در کنار اطاعت از [خدا واجب](#) است؛ ه. [گناه](#)، پلیدی [روح](#) است و خاندان [نبوت](#) باید از این پلیدی دور باشند.

فهرست مندرجات

- ۱ - آیه ۳۳ سوره احزاب
- ۲ - معنای قرن
- ۳ - معنای تبرج
- ۴ - مراد از جاهلیت اولی
 - ۴.۱ - نمونه‌هایی از جاهلیت اولی
- ۵ - نکاتی درباره آیه تطهیر
 - ۵.۱ - مراد از انما
 - ۵.۲ - معنای برید
 - ۵.۳ - مراد از رحس
 - ۵.۴ - مراد از اهل البيت
- ۶ - طرح یک پرسش
 - ۶.۱ - پاسخ اول
 - ۶.۲ - پاسخ دوم
 - ۶.۳ - پاسخ سوم
 - ۶.۴ - پاسخ چهارم
- ۷ - طرح چند پرسش دیگر
 - ۷.۱ - پرسش اول
 - ۷.۱.۱ - پاسخ
 - ۷.۲ - پرسش دوم
 - ۷.۲.۱ - پاسخ یک
 - ۷.۲.۲ - پاسخ دو
 - ۷.۲.۳ - پاسخ سه
 - ۷.۲.۴ - پاسخ چهارم
- ۸ - پیام‌ها
 - ۸.۱ - برهیز از خودنمایی
 - ۸.۲ - برهیز از بازگشت به جاهلیت
 - ۸.۳ - رابطه خودنمایی با جاهلیت
 - ۸.۴ - ارتباط محکم نماز و زکات
 - ۸.۵ - وجوب اطاعت از خدا و رسول
 - ۸.۶ - دوری خاندان نبوت از گناه
- ۹ - پانویس
- ۱۰ - منبع

آیه ۳۳ سوره احزاب

«وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»؛

[[احزاب/سوره ۳۳، آیه ۳۳.

«و در خانه‌های خود فرار گیرید و همچون دوران جاهلیت نخستین، با خودآرایی ظاهر نشوید (و زینت‌های خود را [آشکار](#) نکنید) و [نماز](#) را بر پا دارید و [زکات](#) بدهید و از خدا و رسولش اطاعت کنید؛ همانا [خداوند اراده](#) کرده است که پلیدی ([گناه](#)) را از شما [اهل بیت](#) (پیامبر) دور کند و

کاملاً شما را پاک سازد».

معنای قرن

«قَرْن» از «وقار» یا «قرار» است و نتیجه هر دو معنا یکی است؛ یعنی برای خودنمایی از خانه‌های خود خارج نشوید.

معنای تبرج

«تَبَرَّجَ» از «برج» به معنای خودنمایی است؛ همان‌گونه که برج در میان ساختمان‌های دیگر جلوه‌ای خاص دارد.

مراد از جاهلیتِ اولی

جاهلیتِ اولی، نشان‌دهنده ظهور جاهلیتِ اخری است که ما امروز شاهد آنیم. در [حدیث](#) نیز آمده است: «ستكون الجاهلية الاخری»؛ [\[۱۴\] حویزی، عبد‌علی بن‌جمعه، نور‌الثقلین، ج ۴، ص ۲۶۹.](#)
«به زودی جاهلیتِ دیگری فرا می‌رسد».
[\[۱۵\] مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۲۹۰.](#)

← نمونه‌هایی از جاهلیتِ اولی

اگر در جاهلیتِ آن روز دختر را زنده به گور می‌کردند، امروز با [سقوط جنین](#)، هم دختر را نابود می‌کنند، هم پسر را. اگر در جاهلیتِ آن روز [قتل](#) و [آدم‌کشی](#) وجود داشت، امروز در جنگ‌های بزرگ و جهانی کشتارهای میلیونی انجام می‌گیرد.
در [جاهلیت](#) آن روز مدرسه نبود و جنایت انجام می‌گرفت، امروز با وجود هزاران [دانشگاه](#)، مهم‌ترین حقوق انسان‌ها پایمال می‌شود.
در جاهلیتِ آن روز [فساد](#) و [زنا جرم](#) بود؛ اما امروز در مترقی‌ترین کشورهای جهان، [همجنس‌بازی](#) قانونی است.
(درباره جاهلیتِ معاصر، کتابی به نام «[جاهلیت قرن بیستم](#)» از سید قطب و کتاب دیگری به نام «[سیمای تمدن غرب](#)» از [سید محتبی موسوی لاری](#) نوشته شده که تاکنون به چند [زبان](#) ترجمه شده است).

نکاتی درباره آیه تطهیر

«إِنَّمَا يَرِيذُ اللَّهُ لِيَذْهَبَ عَنْكُمْ الرَّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يَطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً».
[\[۱۴\] مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۲۹۲ به بعد.](#)

← مراد از انما

کلمه «إِنَّمَا» نشانه این است که [آیه](#) شریفه درباره یک موهبت استثنایی در مورد [اهل بیت \(علیهم‌السلام\)](#) سخن می‌گوید.

← معنای برید

مراد از «برید»، [اراده تکوینی](#) است؛ زیرا [اراده تشریحی](#) خداوند، پاک‌ی همه مردم است، نه تنها اهل بیت [پیامبر اکرم \(علیهم‌السلام\)](#).

← مراد از رجس

مراد از «[رجس](#)» هرگونه ناپاکی ظاهری و باطنی است.
[\[۱۵\] حسینی بحرانی، سیدهاشم، البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۲۴۹.](#)

← مراد از اهل‌البیت

مراد از «أَهْلَ الْبَيْتِ» همه خاندان پیامبر نیست؛ بلکه برخی افراد آن است که نام آنان در [روایات شیعه](#) و سنی آمده است. این گروه عبارت‌اند از: [علی](#) و [فاطمه](#) و [حسن](#) و [حسین علیهم‌السلام](#).

طرح یک پرسش

دلیل این انحصار فوق چیست؟ و چرا این بخش از آیه درباره زنان پیامبر یا تمام خاندان آن حضرت نیست؟

← پاسخ اول

۱. روایاتی از خود **همسران پیامبر** حتی از **عایشه** و امّ سلمه نقل شده که آنان از **رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم)** پرسیدند: آیا ما هم جزء اهل بیت هستیم؟ پیامبر فرمود: خیر.

← پاسخ دوم

۲. در روایات متعددی می‌خوانیم: پیامبر عبایی بر سر این پنج نفر کشید (که یکی از آنان خود حضرت بود) و فرمود: این‌ها اهل بیت من هستند و **احازه** ورود دیگران را نداد.

← پاسخ سوم

۳. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) برای این‌که اختصاص اهل بیت را به پنج نفر ثابت کند، مدت شش ماه (و به گفته بعضی روایات هشت یا نه ماه) به هنگام **نماز صبح** از کنار خانه **فاطمه (علیها السلام)** می‌گذشت و می‌فرمود: **«الصلاة يا أهل البيت إنما يريد الله ليذهب عنكم الرّحس أهل البيت و يطهركم تطهيرا»**.
[۶] شوشتري، قاضی نورالله، **احقاق الحق**، ج ۲۴، ص ۲۷.
[۷] **حاکم حسکاني، عبيدالله بن عبدالله، شواهد التنزيل، ج ۲، ص ۱۹.**

در **کتاب احقاق الحق** بیش از هفتاد حدیث از منابع معروف **اهل سنت** درباره اختصاص آیه شریفه به پنج نفر ذکر شده و در کتاب **شواهد التنزيل** که از کتب معروف اهل سنت است، بیش از یکصد و سی **روایت** در همین زمینه آمده است.
[۸] **جویری، عبد علی بن جمعه، نور الثقلین، ج ۲، ص ۲۷۱.**
[۹] **مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۳۹۰ به بعد.**

← پاسخ چهارم

به هر حال این آیه شامل زنان پیامبر نمی‌شود؛ زیرا:
آنها گاهی مرتکب **گناه** می‌شدند. در سوره **تحریم** می‌خوانیم: پیامبر رازی را به بعضی از همسرانش فرمودند و او **امانت‌داری** نکرد و به دیگری گفت. قرآن این **عمل** را گناه نامیده، فرمود: **«إِنَّ تَوْبًا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمْ»**.
[۱۰] **تحریم/سوره ۶۶، آیه ۴.**

عایشه که همسر پیامبر بود، **جنگ حمل** را علیه **حضرت علی (علیه السلام)** به راه انداخت و سپس پشیمان شد، با آن‌که در این **جنگ** عده بسیاری از مسلمانان کشته شدند؟

طرح چند پرسش دیگر

اکنون به چند پرسش دیگر درباره **آیه تطهیر** اشاره کرده، سپس به آن‌ها پاسخ می‌دهیم:

← پرسش اول

آیا «**يَطَهَّرْكُمْ**» به معنای آن نیست که اهل بیت (علیهم السلام) آلودگی داشته‌اند و **خداوند** آنان را **تطهیر** کرده است؟

← پاسخ

شرط **تطهیر** آلودگی نیست؛ زیرا **قرآن** درباره **جوریان بهشتی** کلمه «**مطهرة**» را به کار برده؛ در حالی که هیچ‌گونه آلودگی ندارند. به عبارت دیگر، «**يَطَهَّرْكُمْ**» به معنای پاک نگه داشتن است، نه پاک کردن از آلودگی قبلی.

← پرسش دوم

اگر اهل بیت تنها پنج نفرند، چرا این آیه در میان جملاتی قرار گرفته که مربوط به زنان پیامبر است؟

← پاسخ یک

جمله «**إِنَّمَا يَرِيذُ اللَّهُ...**» به صورت جداگانه نازل شده؛ ولی هنگام جمع‌آوری قرآن در این‌جا قرار گرفته است.

← پاسخ دو

به گفته **تفسیر مجمع البیان**، رسم فصیحان و شاعران و ادیبان **عرب** این بوده که در لابه‌لای مطالب معمولی حرف جدید و مهمی مطرح می‌کنند تا تأثیرش بیش‌تر باشد؛ چنانکه در میان اخبار **صدأ و سیما**، اگر گوینده یک مرتبه بگوید: به خبری که اکنون به دستم رسید توجه فرمایید، این‌گونه سخن گفتن یک شوک روانی و تبلیغاتی ایجاد می‌کند؛ نظیر: این آیه را در آیه سوم **سوره مائده** خواندیم که مطلب مربوط به **ولایت و امامت و کمال دین** و تمام **نعمت** و یاس **کفار** و **رضای الهی**، در کنار **احکام** مربوط به **گوشت خوک** و **خون**، نازل شده و این‌گونه جاسازی‌ها رمز **حفظ قرآن** از دستبرد ناهلان است. درست همان‌گونه که گاهی **زنان** هنگام خروج از خانه **زورآلات** خود را در لابه‌لای پنبه‌های متکا قرار می‌دهند. با این‌که **طلا** و پنبه رابطه‌ای ندارند، ولی برای محفوظ ماندن از دستبرد ناهلان این کار انجام می‌گیرد.

← پاسخ سه

در میان سفارش‌هایی که به زنان پیامبر می‌کند، یک مرتبه می‌فرماید: خدا **ایزاده** مخصوص بر **عصمت اهل بیت** دارد؛ یعنی ای زنان پیامبر! شما در خانه‌ای هستید که **معصومین (علیهم‌السلام)** هستند و حتماً باید **تقوا** را بیش‌تر مراعات کنید.

← پاسخ چهار

در مورد اهل بیت ضمیر جمع مذکر به کار رفته که نشان غالب بودن مردان است، برخلاف جملات مربوط به زنان پیامبر که در آن‌ها از ضمیر جمع مؤنث استفاده شده است: «**بُيُوتِكُنَّ، أَقِمْنَ - عَنكُمُ، يَطَهَّرِكُمُ**»؛ گرچه این آیه خطاب به زنان پیامبر است، ولی قطعاً مراد همه **زنان مسلمان** هستند که باید به این دستورها **عمل** کنند.

پیام‌ها

در این‌جا به برخی مطالب برگرفته از آیه **تطهیر** اشاره می‌کنیم:

← پرهیز از خودنمایی

جایگاه **زن** یا خانه است یا بیرون خانه بدون **خودنمایی**: «**قَرْنَ - لا تَبْرَحْنَ**».

← پرهیز از بازگشت به جاهلیت

ارتجاع و عقب‌گرد به دوران جاهلی ممنوع است: «**لا تَبْرَحْنَ تَبْرَحَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى**».

← رابطه خودنمایی با جاهلیت

خودنمایی نشانه **تمدن** نیست، نشانه **جاهلیت** است: «**تَبْرَحَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى**».

← ارتباط محکم نماز و زکات

نماز و **زکات** دو عنصر ناگسستنی و متلازم یک‌دیگرند: «**الصَّلَاةُ وَ ... الزَّكَاةُ**».

← وجوب اطاعت از خدا و رسول

اطاعت از رسول در کنار **اطاعت** از خدا **واجب** است: «**أَطِيعَنَّ اللَّهَ**».

← دوری خاندان نبوت از گناه

گناه، پلیدی **روح** است و خاندان **نبوت** باید از این پلیدی دور باشند: «**لِيَذْهَبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ**».

[۱۱] قرآنی، محسن، تفسیر نور، ج ۷، ص ۳۶۰.

[۱۲] مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۲۹۰.

۱. [↑ اجزاب/سوره ۳۲، آیه ۳۳.](#)
۲. [↑ حویزی، عبد علی بن حمعه، نور الثقلین، ج ۴، ص ۲۶۹.](#)
۳. [↑ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۲۹۰.](#)
۴. [↑ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۲۹۲ به بعد.](#)
۵. [↑ حسینی بحرانی، سیدهاشم، البرهان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۴۴۹.](#)
۶. [↑ شوشتری، قاضی نورالله، إحقاق الحق، ج ۲۴، ص ۲۷.](#)
۷. [↑ حاکم حسکانی، عبدالله بن عبدالله، شواهد التنزیل، ج ۲، ص ۱۹.](#)
۸. [↑ حویزی، عبد علی بن حمعه، نور الثقلین، ج ۴، ص ۲۷۱.](#)
۹. [↑ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۲۹۰ به بعد.](#)
۱۰. [↑ تحریم/سوره ۶۶، آیه ۴.](#)
۱۱. [↑ قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج ۷، ص ۳۶۰.](#)
۱۲. [↑ مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۲۹۰.](#)

منبع

سایت حوزه نت، برگرفته از مقاله «خودآرایی برای نامحرم»، تاریخ یازدلی ۱۳۹۵/۰۹/۰۲.